երեկոյեան և առաւօտեան տերև տալու ժամանակավիճակը, այնքան աւելի լաւ է։ 2-րդ հասակից սկսեալ մինչև որդերի վախճանը օր և գիշերում 6 անգամից պակաս չը պէտք է տերև տալ, բացի քնի օրերից։

դ) Իմ կարծիքով բոլորովին անյարմար և մինչև անգամ վնասակար է մեզանում գործածած ցանքը (փշոտ թեւվը), որի փուչերից որդերը հիշատակեմ կարող են վնասուել և գրկիլ կոկոն շինելու կարողութիւնից։

ՆԱՄԱԿ ՊԵՏՐՈՎՍԿԻՑ

Ապրիլի 25-ին։

«Մշակ» խմբագրիչ խնդրելը խանարհաբար ստանալով զայդ դրամ չուտով հասցնել սովեալ ազգայնոյն վանեցոց և նեղութիւն քաշել պարուսնակել ձեր լրագրի թերթի մէջ մեր Պետրովսկու սառրագրդիներու անուններն. այս գրով ուզարկում ենք երկու հարիւր երեսուն ռուբլ և ցուցակն սառրագրութեան, մնում մեր ինքիրամ բարեացդ ցանկացող. Ավէտ Ցուրփայեանց 25 ռ., Արտէմ Վարգանով 1 ռ., Յովսէփ Աբբենանց 2 ռ., Եղբայրք Շարաբեանցներ 25 ռ., Բեգլար Օվանէսով 50 կ. Օհանէս Գասպարով 1 ռ., Սէրոմ Փուցեխով 1 ռ., Մկրտիչ Փուցեխով 1 ռ., Գէորգի Պիպինով 1 ռ., Մակար Թարուբիտենանց 1 ռ., Եգոր Մեսինիկով ռուս 1 ռ., Ա. Ավանանիկով ռուս 1 ռ., Եղիսաբէթ Գուրգուլով 10 ռ., Տրիֆան Կարեմկիր ռուս 1 ռ., Ստեփան Լազարիին ռուս 2 ռ., Բեյեանին ռուս 1 ռ., Օգսիմ Եվմեդուլով 20 կ., Օհանէս Աթանէսեանց 1 ռ., Հայրապետ Պետրոսեանց 60 կ., Գէորգ Լազարեանց 50 կ., Անդրէի Զօրով ռուս 50 կ., Աղայ-Մերզայ Աղա Բաշիմ-օղլի պարսիկ 1., Աղաբէգ Աղաբէգով պարսիկ 1 ռ., Կէշերզայ ռուս 1 ռ., Սիմոնով 1 ռ., Խիմար Խիմարով առաջի կարգի վաճառական 50 կ., Օտար ումն 1 ռ., Մի ումն 1 ռ., Լեոն 50 կ., Օտար ումն 1 ռ., Մի ումն 1 ռ., Լեոն 50 կ., Սապարով 50 կ., Արտէմ Կոստանեանց 10 ռ., Գրիգոր Քալանթարեանց 1 ռ., Աղարալայ Թարուվ 5 ռ., Մարտիրոս Տէր-Աստուածատուրեանց 4 ռ., Յովսեփ Մազանով 1 ռ., Մելիք Ալէքսանդրով պարսիկ 1 ռ., Գրիգորի Մէջէրովսկի հրէայ 3 ռ., Պետրոս Թոխմաֆէյենանց 3 ռ., Կոստանդին Մէլիքեանց 3 ռ., Մի ումն 85 կ., Լազար Մարգարովի վրացի 1 ռ., Օհանէս Գրիգորով 20 կ. Մի ումն 10 ռ., Ալեքսանդր Թէշաու հէմց 1 ռ., Հաջի Աղայ Մամադ Ալի-Օղլի պարսիկ 3 ռ., Աբդուլ-Բահիմ Օմարով տաճիկ 1 ռ., Միր Աբաղ Միր Խամիլ-Օղլի պարսիկ 1 ռ., տիկին Թեյշաու Եէվեց 1 ռ., Մակար Յակոբով 1 ռ., Աղաջան Գրիգորով 50 կ., Սերգէյ Ակոյով 1 ռ., Օհանէս մահտեսի Լիանց 1 ռ., Դարչոյ Մարտիրոսեանց 1 ռ., Մէջոյ Աֆսեով 1 ռ., Միխեիլ Կօբիէվ վրացի Օհանէս Եսարլով 1 ռ., Միխակ Կոչ-չվիլի վրացի 1 ռ., Օհանէս Եարլով 1 ռ., Միխակ Կոզոչվիլի 1 ռ., Օհանէս Բալքինեանց 1 ռ., Գարան Սվէչ. Նիկով 2 ռ., Ալեքսանդր Աղդրէև ռուս 1 ռ., Եգոր Աֆսով վրացի 2 ռ., Միխիա Տէր Օհանով 3 ռ., Եգոր Օսմանցով 3 ռ., Յովսէփ Յովսէփեանց 10 ռ., Իվան Շուշարարզով 2 ռ., Կարապետ Ասլանով 1 ռ., Սարգիս Միրզախանեանց 25 ռ., Արզուման Աղաբեկեանց 2 ռ., Աւաք Հոզասապետեանց 1 ռ., Մէջի Անիսիմով հրէայ 1 ռ., Իլիա, Կուրդիվով ռուս 1 ռ., Օհանէս Մակարով 50 կ., Դավիթ վրացի 10 կ., Մասէ հրէայ 40 կ., Գիրաս Թարանով հրէայ 2 ռ., Մասէ Նիսիմով հրէայ 1 ռ., Սէրգէյ Զախարով 3 ռ., Գրիգոր Միրզեանց 1 ռ., Աւետիս Գասպարեանց 1 ռ., Գրիգոր Խրաչեանց 1 ռ., Նիկոլայ Վասիլեվ ռուս 50 կ., Նէրսէս Խաչեանց 1 ռ., Խաչան Ստեփանով 1 ռ., Մէսրոպ Դավոյանց 30 կ. Արզում Ասաթ Բարաեվ պարսիկ 75 կ., Գաբրէ Սիմոնով 1 ռ., Մէջէլ Միրզաբեկեանց 1 ռ. Կարգ Աղաբեկեանց 1 ռ., Միրզա Գասպարով 5 ռ., Մամմադ Աթավ հայի-Օղլի տաճիկ 20 կ., Զէրիվ Զաբրաբան Օղլի տաճիկ 20 կ., Սիմոն Ազարաեանց 2 ռ., Մակար Բաանդուրով 50 կ., Աթանէս Դավիդով 50 կ., Աւագէլ Խալատուրով 1 ռ., Գէվորգ Դաղով 20 կ., Եգոր Գալեանց 1 ռ., Շաման Տէր-Օհանով 2 ռ., Մկրտչէլ Տէր-Յովհաննեանց 3 ռ., Մի ումն 10 կ., Գուսարն է 230 ռ.

Աւետիս Ցուրփայեան

ՆԱՄԱԿ ԹՄԲԱԳԻՐԻՑ

Թիֆլիս, յունիսի 7

«Մշակի» № 94 մէջ կարդացի Շուշուց գրած մի նամակ, մայիսի 12-ից, Արցախեցի սառրագրութեամբ, որի մէջ ի մէջ զանազան լուրերի հացի թանգութեան և սովի մասին, լիցված է իմ ազգանունս, որպէս այն անձերից մէնը, որոնք իբր թէ նպաստել են թանգութեան զարգանալուն։

Ահա ինչ է գրված «Մշակի» յիշեալ համարի մէջ. «Թէև անցեալ տարին մուկն ու մորեխը Շուշու գաւառին այնքան չէին վնասել, որքան ուրիշ տեղերին, բայց զարհալ սարսափելի եղաւ թանգութիւնը, որի պատճառների մեծ մասը արուեստական էին. օրինակի համար պ. Հախվերդեանը հազարաւոր չէվիրտներով ցորեն էր հաւաքել տուել ու մի չուշեցի վաճառականի ճարպիկ օգնութեամբ ծածուկ իրաւունք ստացել և ցորենը փախցրել էր Գանձակ»։

Նախ պէտք է նկատեմ, որ այնտեղ, որտեղ մուկն ու մորեխը սկսում են երևալ, այնտեղ ժողովուրդը երկիրպէս ենթարկվելով, գեները ցորենի վրա խլոյն բարձրանում են, ուրեմն այդ բարձր գեները արուեստական չեն կարող համարվել։ Իսկ պ. Արցախեցու զրպարտութիւնների դէմ ինձ արդարացնելու համար կասեմ, որ թէև ես իմ պատից չատ տոր եմ համարում պատասխանել անմեղս անձիդ և անեղծնի լուրերին, սակայն ճշմարտութիւնը տպագրական ճանապարհով վերականգնելու նպատակով, պարտք եմ համարում ինձ համար յայտնել հետևեալը։

Որպէս յայտնի է թէ հասարակութեանը և թէ տէրութեանը, ես ահա տաս տարի է, որ Գանձակից 17 վերստ հեռաւորութեամբ ալիւրի մի ջաղաց ունեմ, և իմ պարապմունքս եղել է միշտ պարզաստել կրուպչատկա ասված ալիւրը։ Պարզ է որ իմ գործարանս պահանջելու համար ինձ հարկաւոր է ցորենի մեծ պաչար խրոչանչիւր տարի։ Ցորենի քանակութիւնը, որ ես գործ էի ածում ալիւր պատրաստելու համար, հասնում էր միշտ տարեկան 100,000 պուդի։ Իմ պարապմունքս չարչիութիւն կամ հարստատարութիւն չէ, այլ ես գործարանատէր եմ և ինչքան էլ թանգութիւն լինի, ես իմ գործարանս կանգնեցնել չեմ կարող, այն գործարանը, որի վրա բանում են քսան հոգի առնչի ստացող բանվորներ և որի նրպատանին է մրցութիւն անել Անդրկովկասս գրսից բերվող ալիւրի հետ։

Եւ ահա այս թանգութեան ժամանակն էլ ես ստիպված էի առնել ցորեն, գործս չարուսանկելու համար. Շրջակայ տեղերից իմ գործարանին հարկաւոր ցորենի պակասը գնելու համար ես պատասխանատու իրաւունք ունեմ ստացած. Բայց չը նայելով իմ բոլոր ջանքերին, այս տարի ես ոչ թէ միայն չը կարողացայ ինձ հարկաւոր պակասը լրացվին գնել (ուր մնաց հազարաւոր չէվերտներով), բայց ընդամենը, ամբողջ տարվայ ընթացքում կարողացայ Շուշու գաւառում մինչև 8000 պուդ ցորեն գնել, որ ի հարկէ բաւական չէ իմ գործարանս մէջ գործը կատարելու համար։ Եւ այժմս էլ, ցորենի պակասութեան պատճառով իմ ջաղացս կանգնած է և էլ չէ բանում....

Ուրեմն ինչ են նշանակում Արցախեցու նման ազնիվներների զրպարտութիւնները, թէ ես փախցրի հազարաւոր չէվերտներով ցորեն և այն էլ մի ինչ որ չուշեցի ճարպիկ վաճառականի օգնութեամբ....

Մի կողմից ես պատիւ չունեմ ճանաչել ոչ մի ճարպիկ չուշեցի վաճառականին և միւս կողմից չափից դուրս ծիծաղելի և անիրավական եմ զրանում այդ տեսակ խօսքեր, ինչպէս օրինակ. «ծածուկ իրաւունք եմ ստացել» և այլն.... Եթէ ես իրաւունք եմ ստացել, ուրեմն դա ծածուկ չէր կարող լինել։

Վերջացնում եմ խօսքս ասելով, որ ամբողջ ցորենը որ ես գնում եմ, ես հրապարակապէս եմ գնում, յատուկ իմ գործարանս համար, նրանից ալիւր պատրաստելու դիտաւորութեամբ և բոլորովին հարկաւորութիւն չունեմ ցորենի մի հատիկ անգամ ծածուկ գնելու և փախցնելու։

Գաբրիել Ավետիսեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

«Մշակի» կէս տարվայ բաժանորդագրութիւնը արդէն բացված է։ Մեր լրագրին կէս տարով գրրվել ցանկացողները կարող են մեզ ուղարկել այժմ 6 բուբլ և կը ստանան «Մշակը» յուլիսի 1-ից։ Հանդարտարանների ուսանողներին և զորոցների աշակերտներին թէ Թիֆլիսում և թէ գաւառներում գիշումն է լինում, նրանք կարող են վեց ամսվայ համար 5 բուբլ մարել։ Բացի սրանից Թիֆլիսի զպրոցների աշակերտները կարող են մաս մաս վճարել։

—

Ներկայ ամառվայ պէս զարմանալի ամառ ամենաներս մարդիկ անգամ չէին յիշում Թիֆլիսում Գրեթէ ամեն օր անձրև է գալիս, չատ հով է լինում և մի քանի օր չարունակ մինչև անգամ ցուրտ եղաւ, ապրիլի յունիսի 6-ից սկսած։ Հայոց օրացոյցը այդ գուշակել է և գուշակում է թէ յուլիսին էլ ցուրտ կը լինի։

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 6 յունիսի։ Երկկ Նորին Բարձրութիւն Մեծ Իշխանը Հի Օլգա Ֆէոդորովնա, Դէսրգի և Ալէքսանդր Միխայլովիչ որդիների հետ ուղևորվեցաւ արտասահման։

ՄՈՍԿՎԱ, 6 յունիսի։ Երեկ բացվեցաւ Պուշկինի հանդէսը, որտեղ չը կար վենամարտութեան ժամանակ գնուսված Ծակված Պուշկինի սիրատուր, որը գտնվցվել է Պօգոդինի թատրան ժամանակ։ Ֆրանսիական կառավարութիւնը մի պատգամաւոր ուղարկեց հանդիսին ներկայ գտնվելու համար։ Ռուսաց գրականութեան ընկերութեան նախագահին տուած է պատուաւոր լեգեոնի շքանշան։ Պուշկինի արձանը կանգնեցնելու համար նշանակված մասնաժողովի երկկոյս հանդիսաւոր նիստին ներկայ էին Պուշկինի տղկեկերը, որոնքը և բանաստեղծի ծերունի ծառան։

ՄՈՍԿՎԱ, 6 յունիսի։ Այսօր Օրդինարդի խշանի, լարարատների անձանց, բոլոր պատգամաւորների և ժողովրդի բազմութեան ներկայութեամբ հանդիսաւոր բացվեցաւ Պուշկինի արձանը։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 6 յունիսի։ Պետական բանկի 5% տոմսակը առաջին շրջանի արժէ 93 ր. 12½ կ., երկրորդ 92 ր. 37½ կ., երրորդ 93 ր. 50 կ., չորրորդ 93 ր. 12½ կ., Ներքին առաջին 5% փոխառութեան տոմսակը արժէ 231 ր., երկրորդ 224 ր. արևելեան առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 91 ր. 50 կ., երրորդ 91 ր. 75 կ., երրորդ 91 ր. 50 կ., ոսկի 7 ր. 73 կ., Ռուսաց 1 բուբլ Լոնդոնի վրա արժէ 25 19/32 պէնս, ռուսաց 100 բուբլ Բերլինի վրա 129 մարկ 50 պֆ., Համբուրգի վրա արժէ 219 մարկ, 25 պֆ., Փարիզի վրա 269 ֆր.։ Բարոյի սրամարութիւնը ամբոխ է։

Խմբագիր—Տպարարակոր ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Ե. Պաշտօնական մարմին

19. Ընկերութիւնը ունի իր կենտրոնական ժողովը, կենտրոնական ժողովոյ դիւանը, ներկայացուցիչ, միւդերու մասնախումբը և մասնաժողովը։

Զ. Կենտրոնական ժողով

20 Կենտրոնական ժողովը որ ընկերութեան տնօրէն մարմինն է, կը բաղկանայ փարիզ գտանուող ընկերներէ և գաւառաց ներկայացուցիչներէ կամ միւդերու մասնախմբաց անդամներէ։ Կենտրոնական ժողովը ընկերութիւնը կը ներկայացնէ, նիստերուն մէջ ընկերութեան վերաբերեալ գործերը կը որոշէ և կը կատարէ դիւանի, ներկայացուցչաց և մասնախմբաց ընտրութիւնը։

21 Կենտրոնական ժողովը իր որոշումներն և ընտրութիւնները գաղտնի քուէարկութեամբ կը կատարէ։ Ընտրութիւնք վաւերական չեն համարուիր, եթէ առաջին քուէարկութեան մէջ բացարձակ առաւելութիւն չը գոյանար, այն ատեն երկրորդ քուէարկութեամբ համեմատական առաւելութիւնը բաւական կը համարուի։ իսկ ընտրութեանց մէջ կրկին քուէարկութեամբ եթէ հաւասար քուէ գոյանայ, երիցագոյնը ընտրեալն կը համարուի։

22) Կենտրոնական ժողովը ամեն անգամ առաջի կիրակին պարտաւորուալ նիստ կը կազմէ և ատեանը կը բացուի ճիշդ ժամի մէկին։

23) Կենտրոնական ժողովոյ նիստերը օրինաւոր համարելու համար գէթ տաս և վեց անդամոց ներկայութիւն անհրաժեշտ է։

24) Ատենագրաւոր պատճառի և կանխաւ գրաւոր ազդարարութեան ժողովոյ նիստերէն բացակայ գտնուողք ամեն մէկ անդամուան համար մէկ ֆրանկ տուգանք կը վճարեն։

25) Կենտրոնական ժողովը արտաքոյ կարգի նիստ կը կազմէ դիւանի որոշմամբ։

26) Կենտրոնական ժողովը իրաւունք չունի ընկերութեան նպաստակէն դուրս որ և է խնդրոյ մը ընկերութեան ստացուածքէն ոչինչ յատկացնելու։

27) Կենտրոնական ժողովոյ մէջ երբէք կրօնական և քաղաքական խնդրոց վրա վիճաբանութիւն տեղի չը պիտի ունենայ, այս սկզբան դէմ վարմունք մը տեղի ունեցած ժամանակ, ատենախօսին անդամ մը ազդարարել վերջը, նիստը վերցրած կը համարուի, եթէ վիճաբանութիւնը չարունակվի։

28) Սովորական պարագաներու մէջ կենտրոնական ժողովը իրաւունք ունի իւր պատասխանատուութեան որոշումներ տալու անմիջապէս ներկայացուցչաց կամ միւդերու մասնախմբաց ծանուցանելով, նոցա հաւանութիւնն ստանալու պայմանաւ։

29) Եթէ կենտրոնական ժողովոյ անդամներէն մին առանց ատենախօսէն խօսք ուզելու խօսի, զընկերն ընդմիջէ կամ անարգէ. մի խօսքով ժողովոյ օրինաւորութիւնը խանգարելու վարմանց մէջ գտնվի, այդ նիստին մէջ առաջին անգամ ի կարգ կը կանչուի, երկրորդ անգամուն խօսելու, քուէարկելու իրաւունքը կը կորսնցնէ, իսկ երրորդ անգամուն ժողովատեղէն հեռանալ կը պարտաւորի, և եթէ մի քանի նիստերուն մէջ սոյն վարժունքը չարունակէ, ժողովոյ որոշմամբ ընկերակցութենէ կը զղարի։

30) Կենտրոնական ժողովոյ որ և է ազգաւ բացակայ գտնուողք կարող են իրենց քուէներն և յարկարդի գիտողութիւններն դիւանի ատենապետին յղել նամակաւ։

31) Եթէ կենտրոնական ժողովոյ անդամներէն մին ժողովոյ նիստերէն բացակայ գտնուի, նոյն նիստերուն մէջ տրուած որոշմանց վրա բերանացի գիտողութիւն մ'ընելու իրաւունք չունի, բայց գրաւ է իւր դիտողութիւնները ներկայացնել գրաւորապես, որպէս առաջարկութիւն։

32) Եթէ որ և է խնդրոյ մը վրա կենտրոնական ժողովոյ մէջ համաձայնութիւն չը գոյանայ և կամ թէ ժողովը եղած առաջարկութիւն մը աւելի լուրջ եղանալաւ իմաստասիրելու և լուսաբանել ուզէ, մասնաժողով մ'ընտրելով խնդիրը նմա յանձնէ, որպէս զի իր քննութեան արդիւնքը դիւանի տեղեկագրէ։

33) Կենտրոնական ժողովը տարոյն վերջը իր ելմտացոյցը մասնրամասնաբար լրացրոց մէջ հրատարակելէն զատ, ներկայացուցչաց կամ գիւղերու մասնախմբաց ալ կը ծանուցանէ, ազդարարելով որ, եթէ ընկերք դիտողութիւն մ'ունին, մինչև երկու ամիս յայտնեն. այս պայմանաժամը լրանալէն վերջը դիտողութիւնք ընդունելի չեն։

34) Կենտրոնական ժողովը ամեն տարոյ սեպտ. 11-ին արտաքոյ կարգի նիստ մը կը կազմէ, համարատու մասնաժողովոյ տեղեկագիրը լսելու և նոր դիւանին ընտրութիւնը կատարելու համար, երեկոյ ընկերութեան տարեշրջանի խնջոյքը տեղի կունենայ ընկերաց իսկական ծախիքը։

Է. Դիւան

34 Կենտրոնական ժողովոյ դիւանը, որ ընկերութեան գործադիր մարմինն է, կը բաղկանայ հինգ անդամներէ, որք են ատենապետ, փոխ-ատենապետ, ատենագրիր, երկու փոխ ատենագրիրք, գանձապետ, համարակալ և երկու գործակատարք խորհրդակցք։ Սոքա պարտ են հրապարակաւ երդում տալ իրենց պաշտօնը անկեղծութեամբ և անշահախնդրութեամբ և հաւատարմութեամբ կատարելու համար։

36) Դիւանի պաշտօնը կը տևէ ամբողջ մի տարի, իսկ եթէ անդամոց մին հրաժարի կամ հեռանայ, յոր. 21-րդի տրամադրութեան համեմատ իր յաջորդը կընտրուի, որոյ պաշտօնը կը վերջանայ իր ընկերաց պաշտօնավարութեան հետ։

37) Դիւանը ամեն տաս և հինգ օր պարտաւորեալ նիստ կը կանչէ, և ատենագրական պարագաներու մէջ ատենապետին և ատենագրին որոշմամբը արտաքոյ կարգի ժողով ալ գումարելու իրաւունք ունի։

38) Ատենապետը կամ փոխ-ատենապետը թէ կենտրոնական ժողովոյ մէջ և թէ դիւանի մէջ մի և նոյն պաշտօնը կը վարեն։ Սոցա պարտք է կանոնագրին և կենտրոնական ժողովոյ ու դիւանի որոշմանցն անձերի գործադրութեան հսկել, վիճաբանութեանց և քուէարկութեանց օրինաւորութիւնն ապահովել։ Սոքա պարտին մասնանց յաջորդել, եթէ մին վիճաբանութեան կուզէ մասնակցել։ Իսնոց բացակայութեանը անդամոց երիցագոյնը ժողովը նախագահելով սոյն պաշտօնը կը վարէ։

39) Ատենապետը թղթակցութիւնները կը կատարէ, օրագիրքը կը կարգադրէ, կենտրոնական ժողովոյ և դիւանի ատենագրութեանց օրինաւորութիւնը կը հսկէ և ընկերութեան պատկանեալ գրութիւնները կը պահպանէ։

40) Փոխ-ատենապետը կենտրոնական ժողովոյ նստերուն մէջ արձանագրութիւններն կը գրեն, իսկ մասնաւորապէս մին կենտրոնական ժողովոյ և միւսը դիւանի ատենագրութիւնները կը նրբագրեն։

(Կը չարունակվի)